

Dosarul nr. 2ra-1002/19

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni (jud.: N. Doroftei)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: V. Clima, E. Palanciuc, A. Malfi)

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Credits 2 All” împotriva lui Victor Levco, cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii, a penalității, a comisionului și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Credits 2 All”, fiind casată parțial hotărârea din 09 august 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, în partea respingerii pretenției de încasarea a penalității și pronunțată o nouă hotărâre,

c o n s t a ț ă :

La 01 martie 2018, SRL „Credits 2 All” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Victor Levco, cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii, a penalității, a comisionului și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 10 ianuarie 2017, între SRL „Credits 2 All” și Victor Levco a fost încheiat contractul de împrumut nr. 12015, prin care reclamanta i-a acordat pârâtului suma de 3400 lei, ultimul obligându-se să o restituie în termen de 30 de zile.

SRL „Credits 2 All” a menționat că pentru nerespectarea graficului de rambursare a împrumutului, debitorul s-a angajat să plătească suma împrumutului, comisionul pentru acordarea împrumutului, dobânda și penalitatea.

Reclamanta a relatat că, la 10 ianuarie 2017, și-a onorat obligațiunea și a transferat pârâtului suma stipulată în contractul de împrumut (f.d. 14).

Mai mult, SRL „Credits 2 All” a specificat că până la data depunerii acțiunii pârâtul nu și-a onorat obligațiunile de rambursare a împrumutului, iar, pentru a solicita restituirea acestuia pe cale amiabilă, reclamanta a expediat o reclamație în adresa acestuia.

Reclamanta a relatat că la data depunerii cererii de chemare în judecată, datoria constituia 8137, 88 lei, formată din suma datoriei, comisionul de acordare, dobânda și penalitatea.

SRL „Credits 2 All” a solicitat încasarea din contul pârâtului a datoriei în sumă de 8137,88 lei compusă din suma împrumutului 3400 lei, comisionul pentru acordarea împrumutului în sumă de 850 de lei, dobânda în sumă de 62,88 de lei și penalitatea în sumă de 3825 lei, a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 1400 lei și a taxei de stat în sumă de 270 lei.

Prin hotărârea din 09 august 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, acțiunea formulată de SRL „Credits 2 All” s-a admis parțial.

S-a dispus încasarea din contul lui Victor Levco în beneficiul SRL „Credits 2 All” a sumei principale conform contractului de împrumut în sumă de 3400 lei și a dobânzii în sumă de 62,88 de lei. În rest, pretențiile înaintate s-au respins ca neîntemeiate (f.d. 45, 49-53).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că pârâtul nu și-a onorat obligațiile contractuale, iar, cererea de chemare în judecată urmează a fi admisă în partea solicitării de încasare a sumei împrumutului și a dobânzii contractuale.

Cu referire la solicitarea de încasarea a penalității, prima instanța a relatat că reclamanta nu a prezentat graficul desfășurat în care să fie indicată perioada și modul de calcul al acesteia, fapt ce denotă respingerea capătului de cerere.

Ce ține de pretenția cu privire la încasarea comisionului, instanța de fond a reținut din oficiu caracterul abuziv al acestei clauzei contractuale, deoarece contractele de împrumut încheiate cu reclamanta sunt contracte pre-formulate, sunt indiscutabil contracte de adeziune, ele nu se negociază și acceptarea lor fiind o condiție pentru a încheia orice contract cu societatea. Voința clientului se rezumă la a semna sau nu contractul, iar, reclamanta nu a prezentat probe pentru ce se încasează comisionul și nici nu a prezentat modul de calcul al acestor comisioane.

Privitor la solicitarea de încasare a cheltuielilor de judecată, instanța a menționat că taxa de stat și cheltuielile pentru asistență juridică au fost achitate de SRL „Incaso” și nu poate fi încasată în beneficiul reclamantei, deoarece cheltuielile nu au fost suportate de către ultima.

Împotriva acestui act judecătoresc, la 28 august 2018, SRL „Credits 2 All” a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii din 09 august 2018, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a pretențiilor respinse de prima instanță.

Prin decizia din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat SRL „Credits 2 All” și s-a casat hotărârea din 09 august 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, în partea respingerii pretenției de încasare a penalității, fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care:

S-a dispus încasarea din contul lui Victor Levco în beneficiul SRL „Credits 2 All”, a penalității în sumă de 1275 de lei. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută (f.d. 76-88).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a considerat ca întemeiată și corectă hotărârea primei instanțe cu privire la încasarea sumei împrumutului și a dobânzii, deoarece intimatul nu și-a onorat obligația de a returna suma împrumutată și dobânda aferentă împrumutului în termenul acordat.

Mai mult, Curtea de Apel Chișinău a constatat că penalitatea solicitată este nejustificată, deoarece este generată de disproportionalitatea între penalitatea prevăzută în contract și situația de facto, fapt ce denotă reducerea cuantumului la o mărime rezonabilă de 0,5 % din suma datoriei.

Cu privire la solicitarea de încasare a comisionului, instanța a menționat că clauza contractuală prin care s-a instituit obligația de achitare a comisionului pentru achitarea împrumutului este abuzivă și lovită de nulitate absolută, din motiv că aceste contracte nu se negociază și acceptarea lor este o condiție pentru a încheia orice contract cu întreprinderea.

Referitor la pretenția de încasarea a cheltuielilor de judecată, Curtea de Apel Chișinău a specificat că conform procurii eliberate SRL „Incaso”, aceasta putea să efectueze aceste plăți, însă, potrivit normelor legale, pentru a solicita încasarea cheltuielilor de judecată, inclusiv și pentru serviciile juridice în calitate de plătitor trebuie să figureze însăși reclamanta, dar nu SRL „Incaso”. Mai mult, potrivit actului de primire-predare a serviciilor prestate de avocatul Natalia Covaliov (f.d. 18), ca beneficiar figurează SRL „Incaso”.

La 20 martie 2019, SRL „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva deciziei din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 09 august 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, solicitând modificarea acesteia și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de încasare în beneficiul recurenteii a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 1400 lei și a taxei de stat în sumă de 270 de lei.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a afirmat că taxa de stat și cheltuielile pentru serviciile juridice achitate de SRL „Incaso”, urmează a fi considerate drept cheltuieli de judecată percepute de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale.

SRL „Credits 2 All” a menționat că în conformitate cu prevederile contractului nr. 1606286079 din 28 iunie 2016, cheltuielile de judecată vor fi suportate de către prestator. Prin urmare, având în vedere principiul libertății contractuale și a contractului de mandat, SRL „Incaso” a fost împuternicită să achite taxa de stat și serviciile juridice din cont propriu pentru înaintarea acțiunii în judecată.

Mai mult, reclamanta a relatat că avocatul Natalia Covaliov a fost împuternicită să reprezinte interesele recurenteii de SRL „Incaso”, iar, ultima dispune de dreptul de a semna împuternicirile avocatului în baza procurii, prin care se acordă și dreptul de substituție.

În concluzie, SRL „Credits 2 All” a specificat că lucrul avocatului nu constă doar din prezența fizică în fața instanței, dar activitatea acestuia este mult mai complexă și cuprinde mai multe activități la faza de pregătire a acțiunii pentru a fi înaintată în judecată.

La 17 aprilie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Victor Levco, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 96).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de SRL „Credits 2 All” este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În baza cercetării materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale,

dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

Completul de judecată constată că prin scrisoarea nr. 496 din 17 ianuarie 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces decizia din 12 decembrie 2018 (f.d. 89) și la aceeași dată a fost plasată pe pagina web „Portalul instanțelor naționale de judecată” la compartimentul „Curtea de Apel Chișinău”, „Hotărârile instanței”.

Prin urmare, cererea de recurs a fost depusă la 20 martie 2018 (f.d. 91-94), însă, dovadă primirii adecvate a actului contestat nu există la materialele cauzei. Astfel, luând în considerare cele menționate, se consideră că cererea dedusă judecătii a fost declarată în termen.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurente de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, *ibidem*, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, *ibidem*,

parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurenta nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale.

Instanța de recurs relevă că recurenta nu a invocat argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. În acest context, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că SRL „Credits 2 All” nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentei de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care,

întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către SRL „Credits 2 All” nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan